

2019-10-01

Jim Bergman
079-0729061
jim.bergman@gavle.se

Analys av trygghetskameror i den offentliga miljön i centrala Gävle

Beskrivning av ärendet

Kommunalråden önskar en analys av möjligheten och nyttan, samt bästa placering av 5-10 trygghetskameror i den offentliga miljön i centrala Gävle. Kommunalråden är också intresserade av polisens uppfattning av en sådan satsning, samt kostnader för satsningen.

Detta dokument, tillsammans med promemorian *Kamerabevakning av platser dit allmänheten har tillträde* samt dess bilaga *Kommuners kamerabevakning på platser dit allmänheten har tillträde*, syftar till att analysera förutsättningarna för och nyttan av en placering av trygghetskameror i den offentliga miljön i centrala Gävle.

Bakgrund

I maj 2018 ersattes personuppgiftslagen (PuL) med dataskyddsförordningen GDPR. I augusti samma år ersattes kameraövervakningslagen med kamerabevakningslagen, en ny lag som harmoniserar bättre med dataskyddsförordningen. Från och med augusti 2018 är Datainspektionen såväl tillstånds- som tillsynsmyndighet för GDPR och kamerabevakningslagen.

I det politiska 100-punktsprogrammet ”100 insatser för 100% Gävle” berörs i punkt 32 trygghetsplaner som en del av kommunens arbete rörande trygghet. Inom ramen för trygghetsplaner exemplifieras en rad tänkbara åtgärder, där trygghetskameror är en sådan åtgärd.

Kamerabevakningens effekter och ansökan

Kamerabevakning bedöms ha en brottspreventiv effekt på planerad brottslighet som brott mot fordon, egendomsbrott och narkotikabrott, men inte på tillfällesstyrd- och/eller affektbrottslighet, som våldsbrott och ordningsstörningar¹. Rörande geografiskt avgränsade områden bedöms kamerabevakning ha störst effekt på bilparkeringar och i bostadsområden,

---

¹ Brå, 2018. *Fungerar kamerabevakning brottsförebyggande?* Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

men inte i centrumkärnor, kollektivtrafik eller i bostadsområden med flerfamiljshus.

Generellt ska behovet av kamerabevakning vägas mot det intrång i människors personliga integritet som kamerabevakning innebär.

Vid ansökan om kamerabevakningstillstånd till Datainspektionen beräknas handläggningstiden till ungefär 10 månader. I och med kravet på kamerabevakningens geografiskt låsta plats² hanterar Datainspektionen ansökningar styckesvis, per kamera. Exempelvis innebär detta att 5 bevakningskameror kräver 5 separata ansökningar.

Ansökan om kamerabevakning lämnas till Datainspektion, och ska innehålla en rad uppgifter, exempelvis rörande bevakningens ändamål och tekniska specifikationer av de kameror som ska användas³.

En grundläggande förutsättning för tillståndsgivelse av kamerabevakning är att *intresset av en sådan bevakning väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli bevakad*. Således ska det allmänna intresset, samt särskilt beaktningvärda skäl (exempelvis brottslig verksamhet, utredning/lagföring, förebyggande av störningar av allmän ordning), väga tyngre än den enskildes intresse av att inte bli bevakad⁴.

Kamerabevakning med bäring på krogmiljö

Rörande trygghetskameror i den offentliga miljön, med bäring på krogmiljö, ser polisen fördelar med kamerabevakning i centrala Gävle, utifrån ett bevisförningshänseende. Detta förutsätter att kamerabevakningen håller hög teknisk bildkvalitet. Avskräckningseffekten på tillfällesstyrd- och/eller affektbrottslighet bedöms dock som liten.

I samråd med representanter från Polisen, Socialtjänsten, Säkerhetsenheten, m.fl., bedöms den mest lämpliga placeringen av ovan nämnda kameror vara det geografiskt avgränsade område som utgör Stortorget i Gävle, statyn Gudinna vid hyperboreiskt hav, och den del av Drottninggatan som sträcker sig mellan ovan platser.

Om kamerabevakning ska ske med bäring på krogmiljö är det nödvändigt att detta sker under vissa dygn och vid vissa tidpunkter, då problematiken med tillfallestyrd och/eller affektbrottslighet är som störst. Detta kan exempelvis innebära kamerabevakning under fredagar och lördagar, och under kvälls- och nattetid. I enlighet med rådande praxis från domstol och Datainspektionen skulle detta med största sannolikhet medföra att kommunen behöver redovisa ovan nämnda platser brottsutsatthet, och de tider på dygnet som brotten skett⁵.

---

² Kamerabevakning av platser dit allmänheten har tillträde, s. 1.

³ Kamerabevakning av platser dit allmänheten har tillträde, s. 4.

⁴ Kamerabevakning av platser dit allmänheten har tillträde, s. 3.

⁵ Bilaga 1: Kommuners kamerabevakning på platser dit allmänheten har tillträde, s. 2.

Kamerabevakning som trygghetsskapande åtgärd

Rörande trygghetskameror i den offentliga miljön, som syftar till en trygghetsskapande effekt, måste ett resonemang föras kring bevakningens effekt på medborgarnas trygghet.

Kamerabevakningens effekt på känslan av trygghet kan inte fastställas⁶. Forskningsstudier visar på blandade resultat, där tecken på ökad trygghet och minskad oro för brott i vissa fall kan identifieras, men inte säkerställas. Ytterligare forskning krävs på området. Dock är en svårighet i att fastställa kamerabevakningens effekt på trygghet begreppets komplexitet i förhållande till dess subjektiva innebörd för varje enskild individ. Upplevelsen av kamerabevakning kan skilja på personbasis. Dualiteten i hur dessa kameror kan upplevas kan ta sig uttryck i termer av att en individ känner sig sedd, bevakad och trygg, och att en annan individ upplever kameran som en åtgärd i ett otryggt område, och känner sig otrygg.

Om kamerabevakning ska ske som syftar till en trygghetsskapande effekt är det nödvändigt att detta sker under alla dygn och vid alla tidpunkter. För en problematiserande diskussion rörande kommuners möjlighet att kamerabevaka som trygghetsskapande åtgärd, se fotnot 7⁷.

Kamerabevakning på parkeringsplatser

Rörande trygghetskameror i den offentliga miljön, med bäring på parkeringsplatser, kan ett annat resonemang skönjas. Kamerabevakning som syftar till att avskräcka brott mot fordon (och i kontext av bevisförning) på parkeringsplatser har i forskning påvisat goda effekter.

Lämplig placering av kameror med bäring på parkeringsplatser kan exempelvis vara parkeringsplatser där, ur en historisk kontext, brott mot fordon har skett upprepade gånger.

I praxis har kamerabevakning av parkeringsplatser (och andra platser där personer normalt vistas kortvarigt) generellt ansetts ha ett lågt integritetsintresse, i jämförelse med platser där en stor mängd individer rör sig (exempelvis busshållplatser och andra centrala platser)⁸.

Om kamerabevakning ska ske med bäring på parkeringsplatser är det nödvändigt att detta sker under alla dygn, och under kvälls- och nattetid.

Kamerabevakning på parkeringsplatser är (i likhet med kamerabevakning med bäring på krogmiljö och kamerabevakning som trygghetsskapande åtgärd) tillståndspliktig, oavsett huruvida det är Gävle kommun eller ett kommunalt bolag som är huvudman för kamerorna. Exempelvis menar Datainspektionen att även ett kommunalt fastighetsbolag räknas som en myndighet.

---

⁶ Brå, 2018. *Fungerar kamerabevakning brottsförebyggande?* Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

⁷ *Kamerabevakning av platser dit allmänheten har tillträde*, s. 5.

⁸ *Bilaga 1: Kommuners kamerabevakning på platser dit allmänheten har tillträde*, s. 3.

Tillståndsplikt gäller således för kamerabevakning av parkeringsplats som ska bevakas av en myndighet. Undantag i tillståndskravet gäller endast om kamerabevakning i brottsbekämpande syfte sker i parkeringhus. Det är dock av vikt att detta är det enda syftet med bevakningen, annars krävs tillstånd.

Tekniska lösningar för kamerabevakning

Inom kamerabevakning erbjuds många olika tekniska lösningar, exempelvis optisk ("tv"-) kamera, IR-kamera ("värmekamera"), m.m. Dessa olika tekniska lösningar medför även olika kostnader. Dessa kostnader omfattar såväl kamerautrustning i sig, installation, drift och underhåll. Utöver detta finns det en rad alternativ, med tillhörande kostnader, för exempelvis administration ("vem som tittar"), funktion ("vad gör den som tittar"), och andra tekniska dimensioner och programvaror som gör kamerorna smartare (högtalarutrop, m.m.).

Vid en ansökan till Datainspektionen krävs en obligatorisk uttömmande teknisk specifikation i underlaget. Det räcker exempelvis inte att endast redovisa för zoomkapacitet och markhöjd⁹.

Gemensamt för samtliga lösningar, oavsett teknisk specifikation eller tillhörande alternativ, är att det område som beviljats kamerabevakning också ska innehålla upplysningar, exempelvis genom skyltning, att kamerabevakning sker. Om den tekniska lösningen även innefattar ljudupptagning eller avlyssning måste detta anges särskilt¹⁰.

Exempelkostnad utifrån aktuella uppgifter

Med bas i tillgängliga uppgifter rörande existerande kameralösningar i kommunen kan nedan kostnadsberäkning tjäna som underlag för ett stycke optisk ("tv"-) kamera med tillhörande videolagringsenhet.

Kamerautrustning: cirka 40.000 SEK.

Driftkostnad: cirka 1000-2000 SEK/månad.

Slutsats

Ansökningsförfarandet för kamerabevakningstillstånd och dess praxis medför att kommunen vid sådan ansökan med stor sannolikhet är nödgad att presentera ett underlag som bland annat har beröringspunkter i de valda platsernas brottsutsatthet, inklusive tidpunkter för brottsligheten.

Med grund i att kamerabevakning som huvudregel innebär en behandling av personuppgifter skulle kommunen vid en ansökan även behöva göra en konsekvensbedömning, där kommunens dataskyddsombud ska involveras i arbetet.

---

⁹ *ibid.*

¹⁰ *Kamerabevakning av platser dit allmänheten har tillträde, s. 7.*

Sammanfattningsvis är ändamålet med kamerabevakningen att bedöma som en styrande förutsättning för valet av vilka platser som ska bevakas, vilka tekniska lösningar som kan och bör tillämpas i bevakningen, samt vilka kostnader som dessa tekniska lösningar medför. I ett beslut rörande kamerabevakning bör detta ändamål, och relevant evidens i forskning, beaktas i särskild ordning i syfte att åtgärden ska uppnå önskad effekt.

Jim Bergman
Säkerhetshandläggare
Administrativa avdelningen